

## CRÒNICA CIENTÍFICA

### CLOENDA DE L'ANY CARDENAL VIDAL I BARRAQUER AL SEMINARI CONCILIAR DE BARCELONA

Miquel ÀNGEL CODINA

L'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona va acollir el 25 de setembre una sessió acadèmica com a cloenda de l'Any Cardenal Vidal i Barraquer. L'acte va ser presidit pel cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona i gran canceller de la Facultat de Teologia de Catalunya. A la taula presidencial l'acompanyaven Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona; Mn. Armand Puig, degà-president de la Facultat de Teologia de Catalunya, i els professors Ramon Corts i Manuel M. Fuentes, experts en història de l'Església.

«Amb aquest acte solemne volem retre homenatge al cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, una de les figures eclesiàstiques més importants del segle xx al nostre país i a Europa», va afirmar Mn. Armand Puig. Va admetre que «va viure moments durs, incomprensions, calúmnies... però sempre es va distingir per la seva pregona eclesialitat i per ser lleial a les seves pròpies conviccions». Així mateix, Mn. Puig va recordar que fa un any, concretament el 12 de setembre del 2013, tenia lloc a Tarragona l'inici de l'Any Cardenal Vidal i Barraquer.

El Dr. Ramon Corts va assenyalar que «el gran problema en les relacions Església-Estat durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) va ser el catalanisme» i que Roma estava al cas de l'aparició del catalanisme o regionalisme, almenys, des de l'inici dels anys vuitanta del segle XIX. Així ho va exposar amb dades inèdites, extretes principalment dels arxius de la Santa Seu. L'any 1922, el bisbe Federico Tedeschini, nunci apostòlic, va assenyalar el Dr. Corts, comunicava per escrit les seves impressions sobre

la *questione catalana*. Entre altres aspectes, deia que els catalanistes «sembla que mirin de separar-se completament de la resta d'Espanya» i es preguntava «si estaria bé que l'Església es posés o es trobés col·locada contra aquells que serien els caps de l'eventual Estat». El nunci però es va manifestar més tard contra aquella aspiració d'independència.

El cardenal Vidal i Barraquer diferenciava clarament entre «nació, nacionalismes i estat». Segons el professor Corts, «el purpurat pensava en un encaix de Catalunya dins de l'Estat espanyol; concebia el separatisme com quelcom que feia mal a la convivència pacífica». A més, el purpurat era un gran defensor del rei Alfons XIII, al qual professava «gran afecte». Això no obstant, cap al 1925, es va mostrar crític amb la monarquia pel seu posicionament a favor de la dictadura de Primo de Rivera i a la seva política religiosa i lingüística.

Vidal i Barraquer reconeixia el fet diferencial català. Defensava la predicació en llengua catalana. Volia bisbes catalans per principis pastorals, allunyats de la política. Rebutjava que hi hagués qui que fes servir l'Església amb objectius merament polítics, va comentar Ramon Corts. En el temps de la dictadura de Primo de Rivera se'l va arribar a considerar «un símbol de la resistència catalanista» i «un obstacle per al govern». Per això, «els militars no el volien com a arquebisbe de Tarragona», va informar el Dr. Corts.

El professor Corts, després de tractar del “catalanisme pastoral” de l'arquebisbe de Tarragona va aplicar el significat d'aquest catalanisme a l'hora de pensar en l'elecció de bisbes per a Catalunya. Sense deixar el tema dels bisbes, el conferenciant va abordar el tema del cardenal Vidal i Barraquer i la conferència de bisbes de la Tarraconense, amb les relacions complexes que va tenir amb alguns dels seus components.

Vidal i Barraquer va lluitar sempre –tal com va reblar-ho el Dr. Corts per la independència de l'Església davant de l'Estat. Així va concloure el seu parlament: «El cardenal, en definitiva, durant la Dictadura de Primo de Rivera maldà per la llibertat de l'Església, per la defensa de la llengua materna en la transmissió i vivència de la doctrina cristiana, defensà la cultura del seu poble i finalment lluità per la pau. No perseguí pas aquests objectius amb els mitjans de la política partidista. Seguia en això la doctrina pacífica del venerable doctor Torras i Bages».

Del purpurat –va observar mossèn Ramon Corts– «És un deure per a l'Església que li estigui pregonament agraïda i que la història eclesiàstica en conservi un record perenne.».

El professor Manuel M. Fuentes va recordar que, en el seu testament, el cardenal Vidal i Barraquer va disposar que, quan fos possible, volia ser enterrat a la catedral de Tarragona juntament amb les despulles del Dr. Manuel Borràs, el seu estimat bisbe auxiliar, assassinat el 12 d'agost del

1936. La seva voluntat no es va poder complir fins a l'any 1978, després de la mort del general Franco. «Al cap de setanta anys de la mort del cardenal hem de poder apropar-nos al nostre passat d'una manera serena, lúcida i racional. Vidal i Barraquer, com a home, com a creient i com a pastor, ens pot ajudar en aquest exercici de purificació de la nostra memòria, personal i col·lectiva», va explicar el ponent.

El Dr. Fuentes va detallar com va viure el purpurat els inicis de la persecució religiosa el juliol del 1936. Tot i que a contracor, va abandonar el palau arquebisbal de Tarragona per anar-se'n al monestir de Poblet. Posteriorment, el van detenir. Sota la protecció del govern de la Generalitat de Catalunya, el cardenal es va poder embarcar en un vaixell rumb a Itàlia. «A finals d'agost del 1936 el cardenal va intentar fer arribar al president de la Generalitat, a través del consolat francès a Barcelona, la seva proposta d'oferir-se personalment com a presoner i com a penyora per la llibertat dels sacerdots, religiosos i seminaristes detinguts. El cònsol ho va desaconsellar», va posar en relleu Manuel M. Fuentes.

Així mateix, Fuentes va recordar que «el seu lema episcopal *Diligite alterutrum*, és a dir, “Estimeu-vos els uns als altres” el va convertir en la clau hermenèutica principal per “resistir” davant de la persecució. Per això no s'estava d'insistir en els valors de l'amor i de la reconciliació. Aquests i, no pas cap altres, havien de ser la clau per llegir adequadament els signes dels temps». El professor va constatar que «el cardenal Vidal i Barraquer va treballar sempre, malgrat els limitats instruments que li imposaven les especials circumstàncies del seu exili, per assolir una pau justa i negociada».

«El cardenal considerava que un món nou —va manifestar Manuel M. Fuentes— no es podia bastir sobre la barbàrie de la violència engendrada durant els anys de la guerra i sobre les seqüeles de la venjança i la repressió indiscriminades. Només el perdó i la misericòrdia podien engendrar un món realment nou.» I va esmentar que «el seu compromís personal i la seva actitud vital, al llarg de tota una vida al servei de Déu, de l'Església i del seu poble, l'honoren».

Finalment, el cardenal Lluís Martínez Sistach va manifestar que «el cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer va ser un bon pastor, lúcid i coherent en les seves decisions i entregat al servei de l'Església. Va defensar la llibertat de l'Església i la llengua catalana. Sempre va treballar per la concòrdia i la pau». Vidal i Barraquer va morir a Friburg (Suïssa) el 13 de setembre del 1943. «El seu traspàs esdevingué lluny del seu ramat, però ell hi era molt present espiritualment», va ressaltar el cardenal Martínez Sistach. «Amb aquesta sessió acadèmica —va subratllar el gran canceller de la Facultat de Teologia de Catalunya— volem mostrar el nostre agraïment pel seu pontificat i pel seu testimoniatge.»